

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Aanleg Zuiderzeehaven Kampen
en de aanvulling daarop

23 oktober 2003

959-130

ISBN 90-421-1210-7

Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER	3
2.1 Algemeen	3
2.2 Toelichting op het oordeel	3
3. AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE BESLUITVORMING.....	5
3.1 Compensatie	5
3.2 Uitgiftetempo	5
3.3 Luchtkwaliteit.....	5

1. INLEIDING

De gemeente Kampen heeft het voornemen om een nieuwe industriehaven met omliggend industrieterrein te ontwikkelen aan de IJssel ten noorden van de bestaande Haatlandhaven. Het plangebied beslaat een bruto oppervlak van 60-65 ha. Het merendeel van het industrieterrein zal direct over water bereikbaar zijn en kan dan ook worden aangeduid als 'nat' terrein. Slechts een klein deel, aan de randen, zal als 'droog' terrein worden ingericht. Men wil vestigingsmogelijkheden bieden aan bedrijven uit milieucategorieën 2, 3, 4 en 5. Ten behoeve van het besluit over de wijziging van het bestemmingsplan is een milieueffectrapportage uitgevoerd, omdat het de aanleg van een haven betreft die bevaarbaar is voor schepen met een laadvermogen van meer dan 1.350 ton (aangepast besluit m.e.r. 1994, categorie C4) en omdat de rivierdijk ten behoeve van de aanleg van de haven deels omgelegd moet worden (categorie D12.2).

Bij brief van 20 juni 2003¹ heeft de gemeente Kampen de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 25 juni 2003 ter inzage gelegd².

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies;
- belangrijke onjuistheden bevat die ter voorkoming van misverstanden weerlegd dienen te worden.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁵, zoals vastgesteld op 26 november 1998;
- op eventuele onjuistheden⁶;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is

¹ Zie bijlage 1 en 1a.

² Zie bijlage 2 en 2a.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.10

om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over het bestemmingsplan.

Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Bij de toetsing van het MER heeft de Commissie een aantal tekortkomingen geconstateerd. Zij heeft deze tekortkomingen op 7 juli 2003 verwoord in een informeel memo.

In reactie hierop heeft de initiatiefnemer een notitie opgesteld (d.d. 31 juli 2003) waarin wordt ingegaan op de kanttekeningen van de Commissie bij het MER. Hierover heeft op 6 augustus 2003 een deskundigenoverleg plaatsgehad tussen de gemeente Kampen en de Commissie. Tijdens dit overleg heeft de initiatiefnemer een aantal vragen mondeling toegelicht. Conclusie van dit overleg is geweest, dat voor één essentiële tekortkoming nog een aanvulling op het MER noodzakelijk was. Daarom is afgesproken dat het toetsingsadvies enkele maanden opgeschort zou worden om de initiatiefnemer in de gelegenheid te stellen om uiterlijk 1 oktober 2003 een aanvulling op het MER ter toetsing aan te bieden⁸.

Op 30 september 2003 heeft de Commissie de aanvulling op het MER ontvangen in de vorm van het rapport "Ecohydrologische systeemanalyse MER Zuideerzeehaven".

Dit toetsingsadvies bevat het oordeel van de Commissie over het MER inclusief de aanvullende informatie. De aanvulling bestaat enerzijds uit de aanvullende informatie in de notitie d.d. 31 juli 2003 en anderzijds uit de ecohydrologische systeemanalyse d.d. 30 september 2003. De aanvullende informatie heeft nog niet ter inzage gelegen. De Commissie adviseert om beide aanvullingen op het MER alsnog ter inzage te leggen, zodat eventuele reacties hierop meegenomen kunnen worden in de besluitvorming met betrekking tot de vaststelling van het bestemmingsplan.

⁸ Zie bijlage 1b.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER inclusief de aanvulling aanwezig** is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over de Zuiderzeehaven.

Het MER is een redelijk goed leesbaar document. Het feit dat de bijlage met de beschrijving van de slibopvangput en grond- en afvalverwerkingsactiviteiten niet in het MER is opgenomen, maakt dat het geheel aan overzichtelijkheid inboet. De voorgenomen activiteiten en de verkeersontsluitingsmogelijkheden zijn voldoende in kaart gebracht.

Ten aanzien van de milieugevolgen van het voornemen is de Commissie van mening dat het oorspronkelijke MER onvoldoende informatie over de hydrologische en ecohydrologische aspecten van het voornemen bevat. Deze informatie is echter in een aanvullend rapport 'Ecohydrologische systeemanalyses MER-Zuiderzeehaven' (ontvangen 30 september 2003) wel beschikbaar gekomen.

Tevens heeft de Commissie tijdens de toetsing van het oorspronkelijke MER een aantal vragen gesteld over de in het MER gepresenteerde cumulatieve geluidsbelasting van gevoelige gebieden en de grondbalans en grondverwerking. In een memo van de gemeente (d.d. 31 juli 2003) zijn hier bevredigende antwoorden op gegeven.

Het besluit richt zich op de aanleg van een haven met een diepte van in eerste instantie 4,30 meter en later 5 meter. Omdat de vaargeulverdieping van de IJssel reeds deel uitmaakt van de autonome ontwikkelingen, is de Commissie van mening dat de effecten van de vaargeulverdieping niet bij het huidige besluit over de Zuiderzeehaven meegewogen hoeven worden⁹.

In de volgende paragraaf licht de Commissie haar oordeel nader toe. Vervolgens presenteert zij in hoofdstuk 3 een aantal overige opmerkingen bij het MER die niet een essentiële tekortkoming betreffen, maar die aanleiding geven tot het doen van een aanbeveling voor de verdere besluitvorming.

2.2 Toelichting op het oordeel

MER

In het MER is onvoldoende aandacht besteed aan de beschrijving van de hydrologische en ecohydrologische situatie in het studiegebied. De conclusie in het MER dat er geen relevante nadelige ecohydrologische effecten zullen optreden, wordt niet onderbouwd met concrete gegevens en berekeningen. Dit geldt voor de effecten van zowel de aanleg van de haven en de verlegging van de rivierdijk als voor de effecten van de extra activiteiten, zoals de aanleg van de diepe slibvangput. Ook komen in het MER geen mitigerende maatregelen aan de orde om eventuele (eco)hydrologische effecten van het voornemen tegen te gaan.

⁹ Dit in tegenstelling tot inspraakreactie 3 (zie bijlage 4) waarin men van mening is dat de effecten van de uitdieping van de vaargeul wel in het MER beschreven hadden moeten worden.

Met name in het gebied waar alternatief L gepland is, is volgens de Commissie waarschijnlijk sprake van voormalige zandige, dus beter doorlaatbare geulstructuren in de bodem. De effecten van doorsnijding van deze structuren door de aanleg van de haven zijn niet beschreven. Dit is met name van belang aangezien het voorkeursalternatief gebaseerd wordt op alternatief L. Voor de onderbouwing van de consequenties van deze keuze is het van belang om de onderscheidende ecohydrologische effecten van alternatief L en T duidelijk te presenteren in het MER en het besluit.

MER inclusief aanvulling

In de aanvulling op het MER van 30 september 2003 worden de tekortkomingen in het MER op een goede wijze aangevuld. Hiermee is de conclusie in het MER dat er geen significante nadelige ecohydrologische effecten van het voornemen te verwachten zijn, voldoende onderbouwd.

De notitie van 31 juli 2003 biedt voldoende inzicht in de wijze van dijkaanleg en de effecten hiervan voor de ecohydrologie, het landschap en de veiligheid.

3. AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE BESLUITVORMING

In dit hoofdstuk doet de Commissie een aantal aanbevelingen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de besluitvorming. Deze opmerkingen hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Compensatie

De Commissie stelt vast dat de compensatie van door de ingreep aangetaste natuurwaarden nog niet in voldoende detail geregeld is¹⁰. In het MER wordt geconstateerd dat compensatie noodzakelijk is met een indicatie van de gebiedsomvang, zonder dat duidelijk wordt of er realistische mogelijkheden zijn voor compensatie.

De Commissie beveelt aan om de compensatie van de effecten in en om de uiterwaard te concretiseren en zeker te stellen in een compensatieplan. Ook is het zinvol om de realisatie en effectiviteit van de compensatiemaatregelen in het kader van het evaluatieprogramma te evalueren.

3.2 Uitgiftetempo

In aanvulling op de behoefteraming in het MER heeft de gemeente mondeling toegelicht dat het plan economisch haalbaar is. De Commissie constateert dat insprekers nut en noodzaak en economische uitvoerbaarheid van het plan betwijfelen¹¹.

Gezien de zorg van insprekers beveelt de Commissie aan in het evaluatieprogramma aandacht te besteden aan de snelheid van invulling van het bedrijventerrein en de realiteitswaarde van de behoefteraming.

3.3 Luchtkwaliteit

De in het MER gepresenteerde luchtkwaliteitgegevens zijn onvolledig en niet representatief voor de luchtkwaliteit in het studiegebied. In het MER wordt aangegeven dat voldaan zal worden aan de Nederlandse emissierichtlijnen (NeR) bij het opstellen van de vergunningvoorschriften. De Commissie merkt op dat dit nog niet garandeert dat de luchtkwaliteit onder de norm van het Besluit luchtkwaliteit zal blijven. De toekomstige luchtkwaliteit zal uiteraard samenhangen met het specifieke type bedrijvigheid dat zich zal vestigen op het bedrijventerrein en kan op dit moment dus moeilijk bepaald worden.

De Commissie beveelt aan om dit als aandachtspunt mee te nemen bij de vergunningverlening. In het kader van de toetsing aan het Besluit luchtkwaliteit en de evaluatie van de milieueffecten van de aanleg van de haven, is het zinvol om een goede nulmeting van de bestaande luchtkwaliteit uit te voeren en in het evaluatieprogramma het effect van de nieuwe bedrijvigheid op de luchtkwaliteit te evalueren.

¹⁰ Ook relevant zijn in dit verband inspraakreactie 2 en 3 waarin wordt gewezen op het belang om natuurcompensatie te voltooien alvorens bestaande waarden worden aangetast (bijlage 4).

¹¹ Zie met name inspraakreacties 2 en 3 (bijlage 4).